

NOVELLAPÁLYÁZAT

A hely története

Részletek a családunk történetéből

Sok évtizede élek itt, a második kerületben. Családunk története is ehhez a helyhez köthető. Ebben az írásban néhány olyan eseményt és emlékképet próbálok felidézni, amelyek ehhez a környékhez kapcsolódnak.

Nagypapám, Almási Balogh Lóránt, 1903-ban az Áfonya utcában vásárolt telket. A Rózsadomb nyugalma, klímája, a város látványa a József-hegyről megtetszhetett neki és megvette a közel 500 négyszögöl nagyságú területet. Erről életrajzában írt: „E telek sziklás, márgás talaj, melyet tengernyi fáradtsággal és költséggel, kitartással gyümölcsfa kertté és fenyves parkká alakítottam.” Építésmérnök volt, akkoriban a Baross utcában laktak, de ő a természet közelébe vágyott a pesti házak zártabb világából. Akkor még mindössze egyetlen épület volt az utcában, az 5. számú ház, amelyik még ma is áll.

1907-ben Bárczy István főpolgármester a Rózsadombon járt, ahol többedmagával megtekintette a terepet fejlesztés céljából. Bárczy István igyekezett civil támogatókat is szerezni tervei megvalósításához. Ennek része volt az Áfonya utca szélesítése és mélyítése, hogy a Vérhalom tér és a kilátó (1913) közötti szintkülönbséget áthidalják. Terveikben szerepelt még az autóbuszjárat bővítése és a kilátó átépítése is. Ez utóbbihoz a nagypapám készített egy tervet, amely nem valósult meg.

A lakosság aktivitása a két világháború között jellemző volt a rózsadombiakra. 1931-ben megalakult a Rózsadomb és Vidéke Egyesület, támogatói politikusok mellett jobbra itt élő polgárok, szakemberek voltak, akik között a nagypapám is szerepelt. Minderről az életrajzában is írt.

Visszatérve családunk történetéhez az Áfonya utcai házban és kertben nőtt fel édesapám és itt nőttünk fel mi is a testvéreimmel. Édesapám a háború előtt a rádió zenei rendezője volt, az ötvenes években azonban segéd munkásként dolgozott a Dunakeszi Vagonygyárban, ahol ott léte alatt munkásdalárdát szervezett. Később zongora és angol tanítással foglalkozott. Ha a családtörténetben visszafelé megyünk, meg kell említenem, hogy a politika más alkalommal is beleszólt a családunk életébe. Ismét a nagypapát említem, akit 1919-ben elbocsájtották az

Iparművészeti Egyetemről. Nem esett kétségbe, megnyugvást keresett és talált a kertjében, ahol méhészettel, kis állattenyésztéssel és gyümölcsfák telepítésével kezdett foglalkozni. Híres lett az „erdei vajkörtéje” (1923) még az ötvenes években is élvezték a fa gyümölcsét. A házunk az Áfonya utcában 1916-ban épült fel, az évtizedek alatt azonban folyamatosan bővült és több nemzedék otthonává vált.

A második világháború kitörését közvetlenül 1942-ben tapasztaltuk a Zilahy villa lebombázásakor. A villa is a mi utcánkban volt, ezért a húgommal egészen közelről hallottuk a rémisztő, fülsüketítő zajt. Félelmünkben az asztal alá bújtunk, majd édesanyámmal a pincében kerestünk menedéket.

Az Áldás utcai iskolába jártunk, bár én csak négy évfolyamot, mert akkor még nem volt felső tagozat. Az első tanító nénimre most is élénken emlékszem. Családunk több generációja járt ide. Az iskola a 20. századforduló népies stílusában épült, s a nagypapa, mint építész követte ezt az irányzatot. A kerületben ő tervezte a Tölgyfa utcai Tüdőgondozó Intézet épültét.

Később Zircen a Janka Tanítónőképzőben érettségiztem, képesítőttem (a mai Szent Angéla épületében), ahol kiváló tanárainra ma is szeretettel emlékszem.

Bár szegénységben nőttünk fel, de sok élményben volt részünk. 1945-ben, amikor édesapám nővérének házukat lebombázták, a három fiukkal ők is hozzánk költöztek. Így az '50-es években is megtarthattuk a háromszintes házat, mert gyerekekkel, nagyszülőkkel, nagybácsikkal 14-en is laktunk együtt.

Nem sokkal a háború után édesanyánk vásárolt három kecskét, akiknek nevet is adtunk, kedvenc háziállataink lettek, ittuk a tejüket és édesanyám sajtot is készített. Nekünk gyerekeknek volt a dolgunk a legeltetés a környező réteken. A József-hegyi kilátó mögötti domboldalt „Halálrétnek” hívtuk, amikor lehetett, itt legeltettünk, télen pedig itt szánkóztunk. Gyermekkorunkban azt képzeltük, azért kapta ezt a nevet, mert a göröngyös talaj sokszor megdobta a szánkónkat, amit veszélyesnek éreztünk. Később már ezt nem hittem, ezért próbáltam utánanézni, de sehol nem találtam ilyen címszót, arra gondoltam talán a közelben lévő Vérhalom tér vértanúival kapcsolatos az elnevezés. A kilátó alatt fekvő „Halálrétre” többször is terveztek lakóparkot, de Hál' Isten, eddig nem valósult meg.

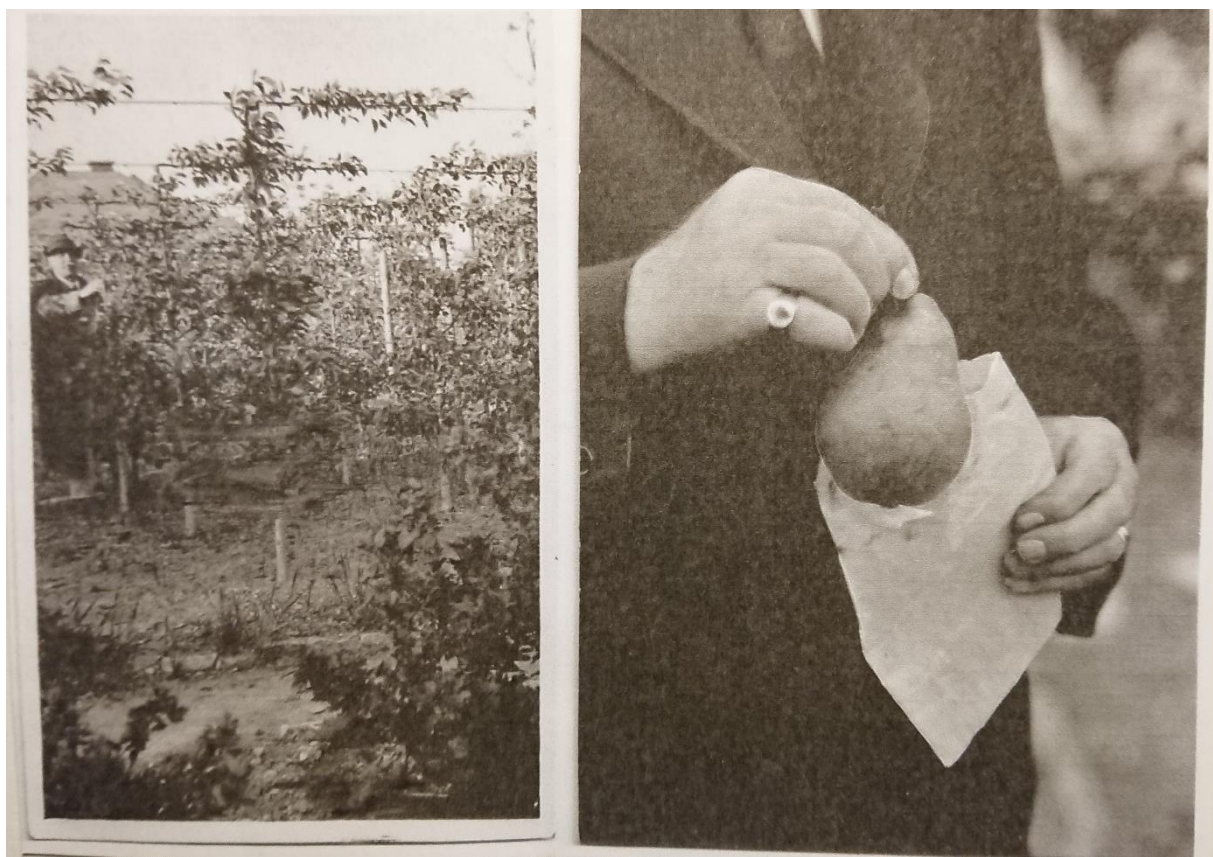
A József-hegyi kilátó körpanorámája „sokat láthatott”, a város életéből. 1956-ban a katonák álló bunkert építettek négy réssel az égtájak felé. A látvány félelmetes volt, szorongással

figyeltük a fejleményeket, de szerencsére semmi nem történt. 1956-hoz kapcsolódik még, hogy a velünk élő három fiú unokatestvérem „disszidált”. Az idős hozzátartozóim halálával egyre kevesebben maradtunk.

Végül 2006-ban eladtuk a telket, a házunkat lebontották és egy társasház épült a helyébe. Egyik húgom ma is itt lakik a környéken, mint én, a másik húgom külföldön él. Amikor végigmegyek a Vérhalom téren és ránézek az „Anyai szeretet” szobrára, ismerős érzés fog el. Ezt a szobrot még 1933-ban állították fel a téren és ma is virágot ültetnek köré.

Nagypapa terve a József-hegyi kilátóról, 1931

A kert és az „erdei vajkörte” 1923-ban